

In memoriam dr. Szimán Oszkár (1923–1996)

Ez évi közgyűlésünkön hiába vártuk: egyre súlyosbodó betegsége megakadályozta, hogy köztünk legyen. És most megérkezett a szomorú hír. 1996. augusztus 6-án, 73 esztendőes korában elhunyt dr. Szimán Oszkár vegyész mérnök, az MCSE egyik alapító tagja.

Nem volt hivatásos csillagász, bár végzettségét tekintve e munkaterületen is szakember lehetett volna. Érdeklődése azonban a kémia felé vonzotta, a Pázmány Péter Tudományegyetemen a fizika–kémia szakot választotta. Főként a fotokémia érdekelt, és ez kapcsolta később is a csillagászatához. Az egyetemen a csillagászati előadásokat is látogatta. A csillagászat diákkora óta érdekelt (Kulin György tanítványának vallotta magát).

Az 1946-ban megalakuló MCSE munkájában nagy lelkesedéssel vett részt. Számos előadást tartott az asztrofizika elemeiről, de kémikusként legszívesebben az asztrofotográfiáról, a csillagászati sugárzásmérésekről és a spektroszkopikus munkáról beszélt. Világosan megfogalmazott, jól felépített előadásaiból sokan tanulhattak a bolométerek, fotografikus fotométerek, a színképfotométerek elméletéről.

Szívesen és sokat írt, cikkei a Természet és Társadalomban (Természettudományi Közlöny), az Élet és Tudományban, a Csillagászati évkönyvekben jelentek meg. Bevezető cikkei a csillagok állapotegyenleteiről és belső felépítéséről, vagy a csillagászati fényképezésről ma is tanulságosak (Csillagászati évkönyv 1957, 1959, 1960). Gyakran ismertette — külföldi folyóiratok alapján — a tudomány új eredményeit. Így pl. magyar folyóiratban ő írt először — az 1950-es évek elején — a nagyszabású Palomar-hegyi fotografikus égbolt-átvizsgálásról, ami akkoriban szinte politikai tettek számított, hiszen abban az időben az USA-beli eredményekről alig-alig közöltek nálunk híradásokat, akkor is többnyire negatív felhanggal.

Nagyon sok cikket írt a fotóamatőrök számára, ezek közül nem egy a csillagászati fényképezésben is hasznosítható ötleteket ismertet. Sokat fáradozott a színszűrők és polarizációs szűrők házi előállításának kísérleteivel is.

Szimán Oszkár csendes, visszahúzó ember volt. Talán ezért is maradt ki lassanként a CSBK-mozgalomból. De az MTA Központi Kémiai Kutatóintézetének főmunkatársaként végzett hivatalos munkája is egyre inkább lefoglalta. Az elmúlt években azonban visszatért kedves csillagászati témáihoz. Néhány kiváló tudománytörténeti cikke a Fizikai Szemlében, és egy tanulságos visszaemlékezése a Meteor 1993/11. számában ilyen irányú munkásságát tanúsítja. Utolsó nyilvános előadása az 1995. évi tudománytörténeti ülészakon ugyancsak csillagásztörténeti tárgyú volt.

Dr. Szimán Oszkár egyike volt azoknak, akik a legtöbbet tették a meginduló magyarországi amatőrmozgalom érdekében. Előadásokkal, értékes cikkekkal segítette a hazai amatőrök munkáját. Idei közgyűlésünk egyhangúlag válaszolta tiszteletbeli tagunkká.

BARTHA LAJOS